

US 108/10 Opptakstrammer og regulering av adgang til studier ved Universitetet i Stavanger studieåret 2011/2012 - avklaring av studenttallsrammer

---

ePhortesak: 2010/3387

Møtedag: 28. oktober 2010

Saksansvarlig: utdanningsdirektør Kristofer Henrichsen

Informasjonsansvarlig: utdanningsdirektør Kristofer Henrichsen

---

Bakgrunn

Som ledd i styringen av virksomheten fastsetter styret årlig opptakstrammer og regulering av adgang til studiene. I styresak 06/10 ber styret særskilt om at universitetsdirektøren gjør en grundig vurdering av opptakstrammene for høsten 2011 som del av de institusjonsovergripende tiltak i BOfU-prosjektet.

Vurdering

Fakultetenes foreløpige forslag til opptakstill innebærer en samlet vekst på 400 studieplasser i forhold til 2010. Dette vil være studieplassøkninger utover det Kunnskapsdepartementet gir basisfinansiering for. Totalt har UiS allerede i 2010 om lag 2000 studenter ut over antall studieplasser etablert av KD.

I nåværende økonomiske situasjon mener universitetsdirektøren det vil være uheldig å øke antall studieplasser i høyere takt enn det KD finansierer ved tildelinger. I lys av signalene fra sentrale myndigheter om en opptrappingsplan over flere år for å møte yngrebølgen, bør UiS heller satse på å nå sine strategiske mål om 9000 studenter innen 2020 gjennom tildelinger av nye og fullfinansierte studieplasser fra Kunnskapsdepartementet. Det vil gi et tryggere finansielt grunnlag for universitetet, og det vil etter direktørens vurdering være en realistisk målsetting.

Det bes om at styret støtter dette overordnede prinsipp for opptakene, og at det deretter legges fram sak om de konkrete opptakstrammene for 2011 i novembermøtet.

Forslag til vedtak:

1. Styret støtter universitetsdirektørens forslag om å fastsette institusjonens totale opptaksramme slik at studenttallet ikke overskrider 8100 egenfinanserte studenter i 2012, og ber direktøren fremme sak om opptaksramme og dimensjoner for 2011 som samsvarer med denne rammen i novembermøtet.
2. Styret ber universitetsdirektøren se til at fremtidige saker om opptak og dimensjonering baseres på studenttallsrammer og at disse rammene endres i takt med finansieringen fra KD.

Stavanger, 19. oktober 2010

Per Ramvi
universitetsdirektør

US 108/10 Opptakskrammer og regulering av adgang til studier ved Universitetet i Stavanger studieåret 2011/2012 - avklaring av studenttallskrammer

Innledning

Til grunn for saker som fremmes for styret, legger universitetsdirektøren Strategi 2020 samt vedtatte planer og føringer i BOfU-prosessen.

I styresak US 06/10 punkt 7 under Institusjonsovergripende tiltak ber styret universitetsdirektøren om at det gjøres en grundig vurdering av opptakskrammene for høsten 2011. BOfU omhandler alle sider ved virksomheten herunder strategiske og ressursmessige sider. På denne bakgrunn legger universitetsdirektøren her fram en prinsipiell sak med tanke på opptakskrammer og dimensjonering 2011-2012.

Studenttallet ved UiS, som ved andre universitet, har i flere år økt mer enn det Kunnskapsdepartementet (KD) har gitt finansiering for (se tabell 2). Noe av denne veksten har en kunnet gjøre på grunn av ledig kapasitet og effektivisering i studieprogrammene. Videre vekst vil imidlertid nå kunne utfordre vår finansiering.

Utfordring

Sentrale myndigheter signaliserer at en legger opp til en fortsatt økning i utdanningstilbudet i årene som kommer. Dette har sin bakgrunn i yngrebølgen og behovet for utdanningstilbud til flere. På den måten kan en si at KD nå legger opp til å finansiere, i alle fall langt på vei, UiS sitt mål om å fylle 9000 studieplasser i 2020. Myndighetenes opptrapping startet for fullt i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett i 2009, og det er foreløpig lagt opp til en gradvis opptrapping av studieplasser fram til 2015 (se tabell 1). Vissheten om dette betyr at UiS i sitt arbeid med dimensjonering og opptak, har anledning til å gjøre langsiktige og planmessige strategiske vurderinger knyttet til økonomi, studieportefølje, personalsammensetning med mer.

Tabell 1 – Innfasing av nye studieplasser fra KD, 2009-2011

Komponent	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Sum
Nye studieplasser RNB* 2009	55	100	80	37,5	0			
Nye studieplasser GLU 2011 (lærer)			7,5	15	15	15	7,5	
Nye studieplasser sykepleie 2011			5	10	10	5		
Nye frie studieplasser realfag 2011			10	20	20	10		
Nye studieplasser frie 2011			17,5	35	35	35	17,5	
Sum studieplasser	55,0	100,0	120,0	117,5	80,0	65,0	25,0	562,5

*RNB = Revidert Nasjonalbudsjett

Fakultetenes foreløpige forslag til opptakskrammer for 2011 vil gi en vekst i antall studenter uten totalfinansiering som ligger ca 400 plasser høyere i 2012 i forhold til dagens nivå. Dette er studieplasser som mangler finansiering fra KD. Forslaget baserer seg stort sett på et ønske om å opprettholde/øke veksten i studenttall på de fleste studieprogram. En konsekvens er fortsatt kraftig stigning i studenttallet de nærmeste årene og en betydelig større studenttallsvekst enn det er finansielt grunnlag for.

I tabell 2 gis en framstilling av forholdet mellom antallet "fullfinansierte" studieplasser gitt av KD og faktisk antall registrerte studenter ved UiS fra 2003. Vi ser at i 2003 hadde UiS knapt 700 flere studenter enn antallet studieplasser etablert av KD, og følgelig var dette plasser uten basisfinansiering. I perioden fram til i dag har antall studieplasser finansiert fra KD ikke endret seg vesentlig, men likevel har studenttallet ved UiS steget kraftig. I 2010 innebar dette at UiS hadde 2036 studieplasser som "manglet" basisfinansiering. Som tidligere nevnt har noe av denne veksten vært mulig på grunn av ledig kapasitet og effektivisering i studieprogrammene.

Tabell 2: KD-måltall og faktisk/prognostisert studenttall ved UiS. (Skraverte felt viser prognosetall.)

	2003	2008	2010	2012_ESS*	2012_FAK	2015
Studieplasser etablert av KD	6 000	5 850	6 005	6 243	6 243	6 413
Faktisk studenttall UiS (snitt vår/høst)	6 690	7 228	8 041	8 086	8 481	??
Differanse (plasser utover KD-etableringer)	690	1 378	2 036	1 843	2 238	??

*Foreløpig forslag fra Enet for Studentservice (ESS), FRES

Tabell 2 viser også prognostisert studenttall i 2012 basert på fakultetenes forslag til opptakstall for 2011. Fakultetenes forslag til opptakskramme vil ha en fortsatt sterk vekst i studenttallet som resultat. Beregninger fra økonomistab (AØV) anslår en merkostnad som følge av fakultetenes forslag til opptakskramme på om lag 40

millioner kroner. Inntektseffekten som følge av økt studiepoengsproduksjon beregnes til om lag 16 millioner kroner. Altså en netto merkostnad på 24 millioner kroner.

For 2011 har UiS blitt tildelt 80 nye studieplasser fra KD. Tabell 3 viser hvordan disse er fordelt mellom frie plasser og øremerkede plasser. Tabellen viser også universitetsdirektørens forslag til totalramme (se begrunnelse i avsnittet "Vurdering") fordelt pr fakultet. Denne tar utgangspunkt i faktisk fordeling av studenttall mellom fakultetene i 2010. Totalrammen vil justeres etter eventuelle tilleggstiladelinger fra KD i framtidige budsjett.¹

Tabell 3 – Forslag til fordeling av nye studieplasser 2011, og total langsiktig studenttallsramme pr fakultet

	Frie studieplasser KD* 2011	Øremerkede studieplasser 2011	Totalt studenttall 2012**
HUM	20	15	2520
SV	15	10	3420
TN (øremerket realfag)	20		2160
Sum	55	25	8100

*Tildeles for 4 år.

** Forslag til studenttallsramme for 2012, jf. Tabell 2. Totalrammen vil justeres etter eventuelle tilleggstiladelinger fra KD i framtidige budsjett.

Dette gir UiS noe frihetsgrad i forhold til hvor en kan øke studentplassene gjennom de 35 frie plassene samt 20 plasser til TN som er frie innenfor realfag. Universitetsdirektøren finner det naturlig å fordele disse plassene jevnt til fakultetene, men presiserer samtidig at fakultetene selv skal bestemme hva som er strategisk viktige satsningsområder, herunder vurderingene av fordeling av studiekapasitet mellom lavere og høyere grad med tanke på målsettingene i Strategi 2020.

Vurdering

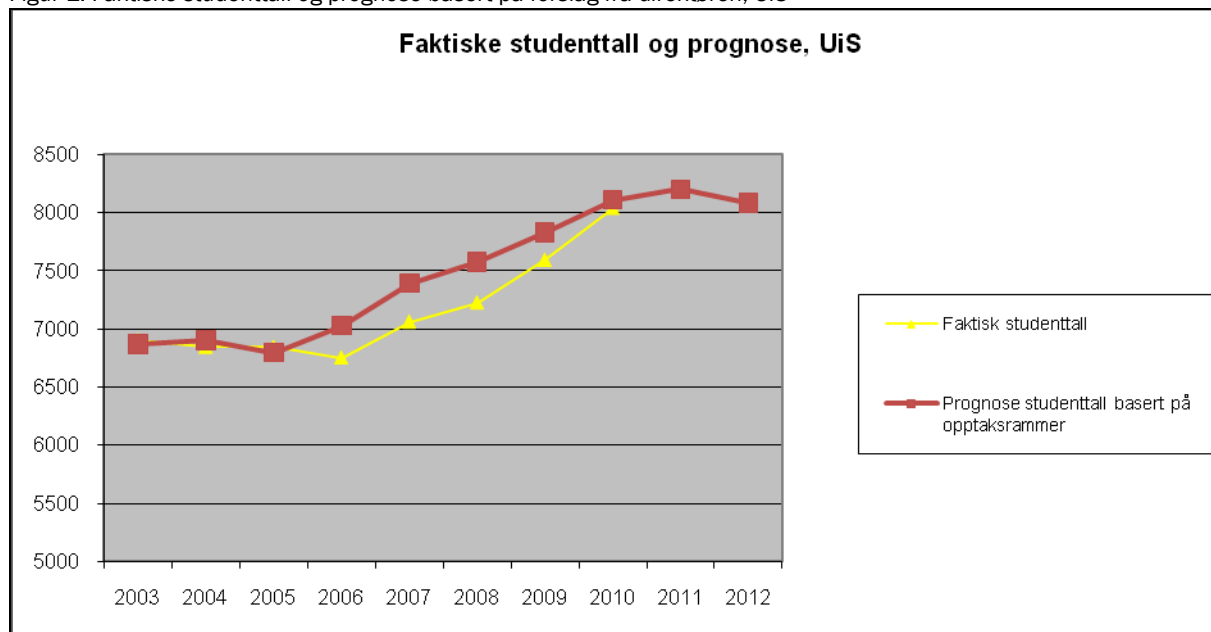
Universitetsdirektøren ønsker ikke å legge fram for styret de foreslåtte opptaksrammene fra fakultetene på det nåværende tidspunkt. Fakultetenes forslag til opptaksrammer avviker fra arbeidet som er nedfelt i Balansert Omstilling for Utvikling. Derfor ser universitetsdirektøren det som hensiktsmessig å fremme saken om opptak og dimensjonering i en to-trinns prosess for styret. Universitetsdirektøren vil i dette møtet invitere styret til å sette en langsiktig studenttallsramme før endelige opptaksrammetall vedtas i styremøtet i november.²

Som nevnt har det vært en markant økning i studenttallet siden 2008 (se figur 1). I perioden 2008-2010 har studenttallet økt med 800, av disse er 150 plasser finansiert av KD. Økningen har altså vært betydelig større enn det finansieringen fra KD dekker, og det er derfor behov for å bremse denne utviklingen noe. Dette bør etter universitetsdirektørens vurdering bety at UiS nå bør legge opp til at studentopptak og dimensjonering ikke øker vesentlig ut over de opptaksplassene vi får finansiert av KD i 2011 og de påfølgende år. Etter universitetsdirektørens vurdering, basert på nasjonale politiske signaler, vil UiS med stor sannsynlighet kunne nå målet om 9000 studenter i 2020. Videre betyr dette at UiS bør bruke KD-midlene til å øke opptakstallet der hvor det er strategisk viktig for UiS å gjøre dette. Tildelingen av frie studieplasser fra og med statsbudsjettet 2011 synes å muliggjøre dette, og øker dermed UiS sitt strategiske handlingsrom.

¹ Erfaringer fra tidligere opptak viser ulikt samsvar mellom opptaksramme og faktisk realisert opptak ved de ulike fakultetene. Det er nødvendig at opptaksrammene oppfylles når beslutning om antall tilbud om studieplasser fattes.

² Det tilligger universitetsstyret å vedta opptaksrammer pr. studieprogram.

Figur 1: Faktiske studenttall og prognose basert på forslag fra direktøren, UiS

Universitetsdirektøren vil understreke at det først og fremst er opp til fakultetene å gjøre de strategiske valgene, f. eks. med hensyn til å styrke kapasiteten eller redusere kapasiteten, eventuelt foreslå nedlegge eller fase ut. Universitetsdirektøren foreslår at en studentramme på 8100 i 2012 (som vist i tabell 3) fordeles mellom fakultetene

Forslag til vedtak:

1. Styret støtter universitetsdirektørens forslag om å fastsette institusjonens totale opptaksramme slik at studenttallet ikke overskrider 8100 egenfinansierte studenter i 2012, og ber direktøren fremme sak om opptaksramme og dimensjonering for 2011 i november som samsvarer med denne rammen.
2. Styret ber universitetsdirektøren se til at fremtidige saker om opptak og dimensjonering baseres på studenttallsrammer og at disse rammene endres i takt med finansieringen fra KD.

Stavanger, 19.10.2010

Per Ramvi
universitetsdirektør

Kristofer Henrichsen
utdanningsdirektør

Saksbehandlere:

rådgiver Marit Cecilie Farsund, rådgiver Maren Anne Kvaløy, ressursdirektør John B. Møst og seniorrådgiver Martin Tjelta